

Sporirea rezilienței Uniunii Europene din perspectiva asigurării securității alimentare

Lucian Luca

Conferința anuală a Institutului European din România

9 decembrie 2022

Câteva precizări referitoare la unele concepte

- **Securitate alimentară**
 - “Securitatea alimentară, la nivel individual, de gospodărie, național, regional și global este atinsă atunci când toți oamenii, în mod permanent, au acces fizic și economic la o hrană suficientă, sigură și nutritivă pentru a satisface nevoile dietetice și preferințele alimentare necesare unei vieți active și sănătoase.” (*World Food Summit 1996*)
 - La nivel macroeconomic (național, regional, mondial) și microeconomic (individ, gospodărie)
 - Concepte diferite: suveranitate alimentară, siguranța alimentelor
- **Sistem alimentar**
 - O abordare unitară a sistemului alimentar, luând în calcul toate activitățile, de la producție la consum (și rezultatele acestora)
- **Durabilitate/ sustenabilitate**
 - Trei dimensiuni: economică, socială, de mediu
 - (obiectivele de dezvoltare durabilă; sisteme alimentare durabile)
- **Reziliență**
 - Trei tipuri de reziliență: robustețe, adaptabilitate, transformare

Indicele global al securității alimentare - GFSI

(*Economist Impact*)

	2015	2020	2022
Scor general	67,7	71,7	68,8
1. Accesibilitate	87,8	84,0	85,1
2. Disponibilitate	53,0	63,4	60,6
3. Calitate și siguranță	77,3	82,4	77,9
4. Sustenabilitate și adaptare	47,6	53,7	47,1

	Scorul general	Calificativul general
Franța	80,2	Foarte bine
Polonia	75,5	Bine
România	68,8	Moderat

Indicatori FAO

Scala experimentării insecurității alimentare, o măsurare la nivel individual/de gospodărie, adoptată ca indicator al obiectivului 2 al dezvoltării durabile (*Foamete „zero”*)

Prevalența insecurității alimentare severe sau moderate în populația totală (%)

	2014– 2016	2019– 2021
Franța	6,8	5,9
Polonia	8,9	7,4
România	19,3	13,4

Doi indici de reziliență a sistemelor agroalimentare (FAO, 2021):

Indicele de flexibilitate a producției primare (PPFI)

Indicele de flexibilitate a aprovizionării cu alimente (DSFI)

Valorile pentru proteine (2016-2018)

	PPFI	DSFI
Franța	0,74	0,71
Polonia	0,69	0,75
România	0,78	0,65

Strategia „De la fermă la consumator”

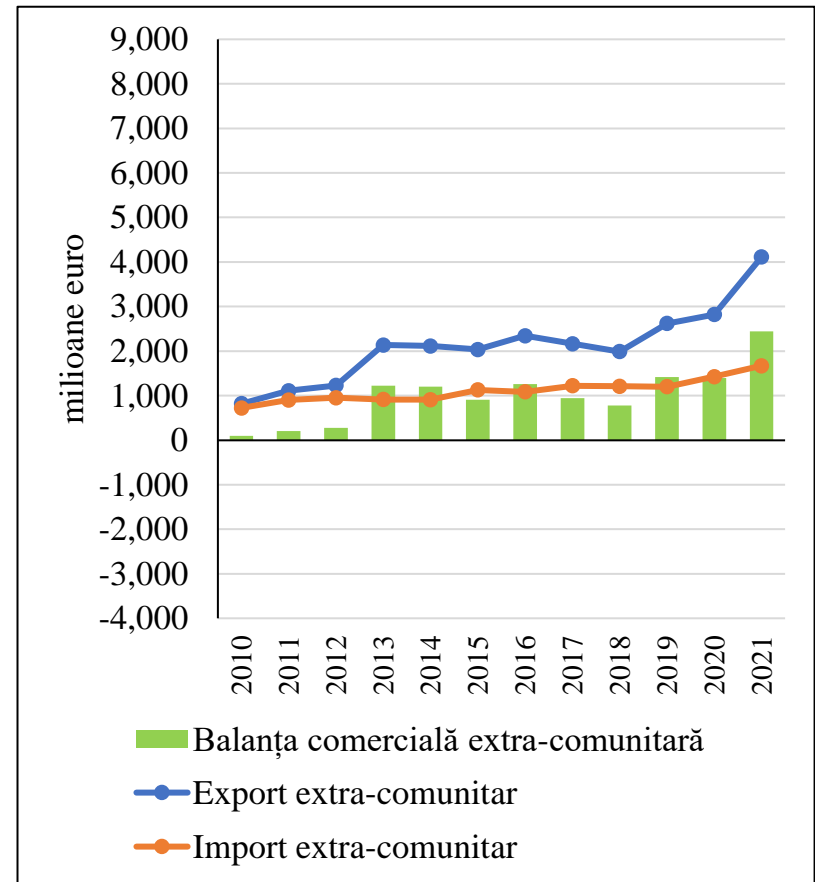
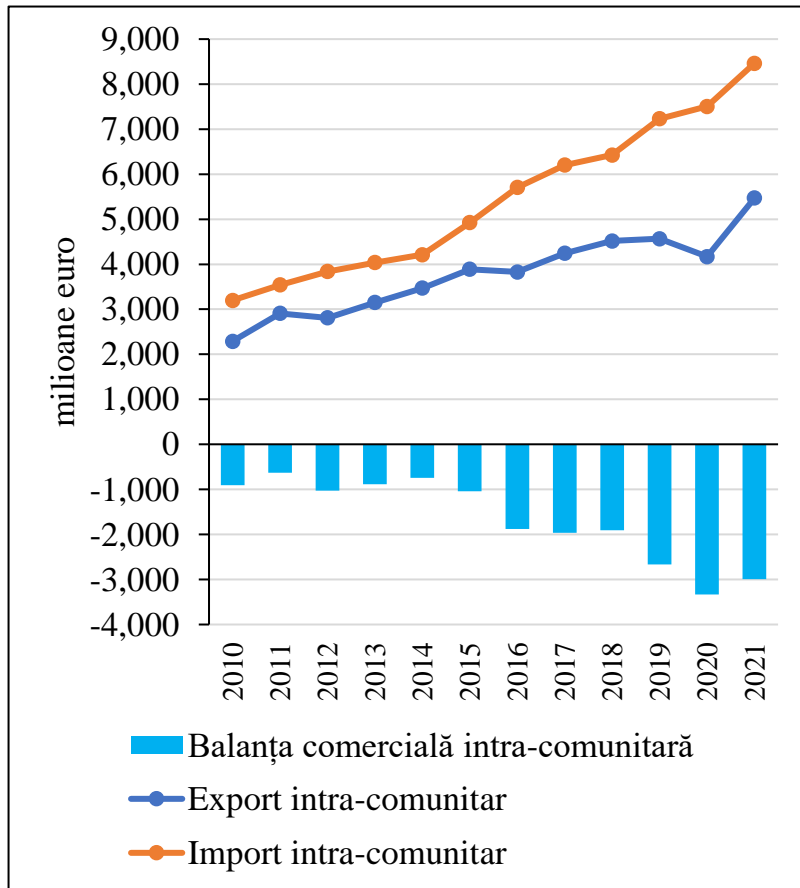
Obiectivul strategiei, crearea unui lanț alimentar care să funcționeze pentru **consumatori, producători, climă și mediu**, concretizat prin

- asigurarea că lanțul alimentar, pe toată lungimea lui, are un **impact neutru sau pozitiv asupra mediului**
- garantarea **accesului fiecărei persoane** la produse alimentare suficiente, nutritive și durabile
- ambiția de a se ajunge, prin acțiunea complementară a piețelor și a politicilor, ca **alimentele cele mai durabile să devină și cele mai accesibile**

Obiective specifice la nivel european cu privire la utilizarea unor inputuri de sinteză:

- **Pesticidele chimice**
 - reducere cu 50%
- **Excesul de nutrienți**
 - reducere cu 20% (îngrășăminte)
- **Emisiile de gaze cu efect de seră**
- **Rezistența antimicrobiană**
 - reducerea cu 50% a vânzărilor
- **Bunăstarea animalelor**
 - inclusiv transportul
- **Sănătatea plantelor**
 - provocările schimbărilor climatice
- **Agricultura ecologică**
 - 25% din terenurile agricole

Comerțul agroalimentar al României (fluxurile intra-UE și extra-UE)

Sectoare vulnerabile ale industriei alimentare

- Fabricarea produselor de morărit, a pâinii și a biscuiților
 - Morăritul, grad redus de re tehnologizare
 - Panificația, rentabilitate scăzută
 - Biscuiți-patiserie, concurență externă puternică
- Producția cărnii și fabricarea produselor din carne
 - Carnea de porc, impactul PPA peste problemele structurale vechi
 - Carnea de pasăre, produse de bază concurate din exterior
 - Produse din carne, lipsa materiei prime interne și concurența importurilor
- Procesarea legumelor și fructelor
 - Ofertă internă scăzută (legume)
- Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor
 - Problema agregării ofertei interne de lapte materie primă

Finanțarea agriculturii: rolul PNS 2023-2027

- Planul Național Strategic 2023-2027 , toate intervențiile finanțate din fonduri europene
 - plățile directe (atât cele decuplate, cât și cele cuplate)
 - intervențiile sectoriale (de exemplu, fructe și legume)
 - intervențiile de dezvoltare rurală (în principal investiții)
- Intervenții de dezvoltare rurală relevante pentru securitatea alimentară (între primele 10)
 - **bunăstarea animalelor** (DR-06) , sprijin apentru sectoarele de creștere a porcilor și a păsărilor
 - sprijin pentru zonele cu constrângeri semnificative (DR-10) și pentru zona montană (DR-09) , pentru adaptarea practicilor agricole la schimbările climatice, plus efect asupra peisajelor și locuirii în aceste zone
 - agromediu și climă : pajiștile permanente (DR-01), terenurile arabile (DR-02) și animalele din rase locale (DR-03)
 - modernizarea infrastructurii de irigații secundare (DR-25) , pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice
 - **agricultura ecologică**, prin sprijinirea conversiei (DR-04)și prin menținerea certificării (DR-05)
 - instalarea tinerilor fermieri (DR-30), pe lângă sprijinul complementar pentru venit de la plăți direte (PD-03)
 - investiții în **sectorul zootehnic** (DR-20), contribuție la stoparea declinului producției animale
 - investiții în condiționarea, depozitarea și **procesarea produselor agricole** și pomicole în afara exploatației (DR-22), pentru consolidarea întreprinderilor din industria alimentară
- Alte intervenții relevante
 - un instrument de **sprijin al fermierilor afectați de pierderi** ale producției agricole, complementar sprijinului pentru plata primele de asigurare
 - o intervenție distinctă pentru **sprijinirea fermelor de mici dimensiuni**
 - o intervenție pentru sprijinirea investițiilor în asigurarea **biosecurității fermelor de porcine** (pentru combaterea PPA)

Răspunsul politicilor agricole la provocările actuale

	Termen scurt	Termen mediu	Termen lung
Agri-cultori	Compensații financiare	Practici agricole noi	Asumarea obiectivelor ecologice
Proce-satori	Ajutor financiar	Tehnologii noi	Schimbarea modelului alimentar
Consu-matori	Sprijin țintit pentru grupuri defavorizate	Promovarea unui regim alimentar sănătos	Adoptarea unui model alimentar sănătos

- Integrarea micilor agricultori și a micilor procesatori
 - Abordare teritorială
- Diminuarea tensiunilor dintre obiectivele politicilor europene și percepția fermierilor
 - Politici pentru diminuarea fricțiunilor legate de fapte, interese, valori
- Atragerea băncilor și IFN în finanțarea agriculturii și industriei alimentare

Prezentarea are la bază studiul SPOS 2022 nr. 1

**Securitatea alimentară, ca element al politicii agricole comune și agriculturii României în context european.
Provocări 2023 – 2027**

Autori: Lucian LUCA (coordonator), Cecilia ALEXANDRI,
Iuliana IONEL, Marie-Jacqueline-Cosette LEONTE

VĂ MULȚUMESC PENTRU ATENȚIE!